

जैन दर्शन

पत्र संख्या - DSCC - 11

पाठ्यक्रम विवरणम् - गुणस्थानविवेचना

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * संसारिजीवानामधिगमे गुणस्थानप्ररूपणानिर्देशः, गुणस्थानप्ररूपणायां गुणस्य मोहजोगप्रभवत्वं तात्पर्यं च, गुणस्थानसंज्ञायाः स्वरूपम्, चतुर्दशगुणस्थानानि, तत्र मुक्ति तन्मार्गभावाऽभावाख्यापनम्।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * प्रथमं मिथ्यात्वगुणस्थानं तत्रस्थजीवाश्च, मिथ्यात्वस्य लक्षणं भेदाश्च, मिथ्यादृष्टिजीवस्य परिचायकत्वम्, द्वितीय सासादनगुणस्थानस्य लक्षणं, दृष्टान्तश्च । तृतीय मिश्रगुणस्थानस्य लक्षणं दृष्टान्तेन तदधिगमः, गुणस्थानेऽस्मिन् संयमाभावः आयुर्बन्धाभावः मारणान्तिकसमुद्धातस्याभावः, चतुर्थेऽविरतसम्यक्त्वनामगुणस्थाने सम्यक्त्वोद्भूतिः, त्रिविधं सम्यक्त्वम् औपशमिकं, क्षायोपशमिकं, क्षायिकञ्च । सम्यग्दृष्टिजीवस्य वैशिष्ट्यम्।

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * पञ्चमविरताऽविरतगुणस्थानस्य सहेतुकस्वरूपम्, षष्ठप्रमत्तसंयतगुणस्थानस्य लक्षणम् । प्रमादस्य निरूपणम्, सप्तमाप्रमत्तसंयतगुणस्थानम्, स्वस्थानाप्रमत्तत्वं सातिशयाप्रमत्तत्वञ्च, अधःकरणस्य स्वरूपनिर्देशः ।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * अष्टमापूर्वकरणगुणस्थानस्य लक्षणं निरुक्तिः वैशिष्ट्यञ्च । नवमानिवृत्तिकरणगुणस्थानस्य स्वरूपनिर्देशः, दशमसूक्ष्मसाम्परायगुणस्थानस्य स्वरूपनिर्देशः, एकादशमोपशान्तगुणस्थानस्य स्वरूपनिर्देशः, द्वादशमक्षीणमोहगुणस्थानस्य स्वरूपनिर्देशः, एतेषु गुणस्थानेषु उपशमक्षपकश्रेणीविषयकम्, सयोगकेवलिनामत्रयोदशगुणस्थानस्य अयोगकेवलिनामचतुर्दशगुणस्थानस्यनिरूपणम्।

पाठ्य/सन्दर्भग्रन्थाः -

- * गोम्मटसारः जीवकाण्डम् (आचार्यनेमिचन्द्रः), भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली

दिल्लीसहायकग्रन्थाः -

- * गोम्मटसारविवेचिका (ब्र. कल्पना जैन) पं. टोडरमल स्मारक ट्रस्ट, जयपुर
- * समणसुत्तं, जीवनविकाससूत्राणि, समाख्यातिटीका, (प्रो.एस.के. सिंघई)
- * प्राच्यविद्या एवं जैन संस्कृति संस्थान, लाडनूँ
- * कर्मग्रन्थः (देवेन्द्रमुनिः, व्या. पं. मिश्रीमल जैन) मरुधर केसरी साहित्य प्रकाशन समिति, जोधपुर
- * गोम्मटसार जीवकाण्डसार (आर्थिका ज्ञानमति) दिग. जैन त्रिलोक शोध संस्थान, हस्तिनापुर

जैन दर्शन

पत्र संख्या - DSCC - 12

पाठ्यक्रम विवरणम् -

जैनकर्मसिद्धान्तः

भाग - 1	क्रेडिट - 1	यूनिट - 1	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * जैनकर्मसिद्धान्तः तस्य मूलाधारः, प्रयोजनं महत्त्वञ्च । जैनकर्मसिद्धान्तस्य अवगमशैली। कर्मसिद्धान्तेन पुनर्जन्मपुष्टिः, भारतीयदर्शनसम्प्रदायेषु कर्मविषयकधारणाः जैनकर्मसिद्धान्तदिशा तद्विवेचनम्, जैनकर्मसिद्धान्तस्य धार्मिकसामाजिकश्चपक्षः, तस्मूल्याङ्कनञ्च।

भाग - 2	क्रेडिट - 1	यूनिट - 2	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * कर्मविवेचनम् - कर्मणः स्वरूपम्, जीवानां संसरणस्य कारणं कर्म, कर्मणः कार्यम्, कर्मणो दशकरणानि, कर्मणो भेदप्रभेदाः मूलोत्तरप्रकृतयश्च

भाग - 3	क्रेडिट - 1	यूनिट - 3	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * कर्मबन्धः, जीवकर्मणोर्मिथो बन्धः, तस्य भेदप्रभेदाः, कर्मबन्धस्य पंचहेतवः । कषाययोगौ बंधहेतु तयोः विमर्शः ।

भाग - 4	क्रेडिट - 1	यूनिट - 4	होरा - 16-20
---------	-------------	-----------	--------------

- * जैनकर्मसिद्धान्ताधिगमे मुक्तिपुरुषार्थः तस्य फलं मुक्तिः, मुक्तिप्रक्रिया, तदर्थं पात्रताविचारः, जैनाभिमतमुक्तिमार्गः, भारतीयदर्शनालोके मुक्तेरवधारणा विमर्शश्च।

पाठ्य/सन्दर्भग्रन्थाः -

गोम्मटसारः कर्मकाण्डम्, प्रकृतिसमुत्कीर्तनाधिकारः (आचार्यनेमिचन्द्रः)
भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली

सहायक ग्रन्थाः -

- * जैनकर्मसिद्धान्ते बन्धमुक्तिविमर्शः, (प्रो.एस.के. सिंघई) विमल विद्या शोध संस्थान, जयपुर
- * कर्मग्रन्थः (देवेन्द्रमुनिः, व्या. पं. मिश्रीमल जैन) मरुधर केसरी साहित्य प्रकाशन समिति, जोधपुर

-
- * जैनकर्मसिद्धान्त का उद्भव एवं विकास (डॉ. रवीन्द्रनाथ मिश्र) पार्श्वनाथ विद्याश्रम शोध संस्थान, वाराणसी
  - * कर्मग्रन्थसारः (देवेन्द्रमुनिः, व्या. पं. मिश्रीमल जैन) मरुधर केसरी साहित्य प्रकाशन समिति, जोधपुर
  - * कर्मसिद्धान्त (कुल्लक जिनेन्द्र वर्णी) श्री गणेशप्रसाद वर्णी जैन ग्रन्थमाला, काशी।